

Streszczenie

Mieszkańcy południowo-wschodniej Ukrainy wobec polskości. Dylematy tożsamościowe na przełomie XX/XXI wieku (na przykładzie okręgu zaporoskiego).

Niniejsza rozprawa doktorska poświęcona jest zagadnieniom tożsamości polskiej na południowym wschodzie Ukrainy. Stanowi próbę połączenia badań nad kulturowymi aspektami etniczności z analizą zachodzących aktualnie procesów społecznych, takich jak międzynarodowe ruchy migracyjne i wynikające z nich procesy asymilacji oraz przemiany etnicznych rynków pracy. Podejmuje również problematykę pluralizmu kulturowego i przemian świadomości zachodzących pod wpływem czynników politycznych i globalizacyjnych. Z racji specyfiki badanego, wielokulturowego i przemysłowego obszaru, jaki stanowi obwód zaporoski, gdzie Polacy, ze względu na rozproszenie terytorialne, nigdy nie stanowili zwartej grupy, w pracy uwzględniany jest też wątek ich historycznej obecności na lewym brzegu Dniepru wraz z istotnymi aspektami wpływów polityki Polski i Rosji na to zjawisko. Dokonano również porównania postaw wobec polskości (w tym struktur i organizacji) Polonii w państwie demokratycznym (USA) i postkolonialnej Ukrainie. Analizy i syntezy, przedstawione w pracy, oparte są na długofalowych badaniach terenowych, ankietach typu socjologicznego, kwestionariuszach, obserwacji uczestniczącej oraz dogłębnych studiach materiałów archiwalnych, źródłach wywołanych i zastanych.

Słowa kluczowe: tożsamość – Polonia – Ukraina – pogranicze kulturowe – pamięć kulturowa – pamięć jednostkowa – identyfikacja jednostki– wspólnoty wyobrażone

Summary

The inhabitants of South Eastern Ukraine in the face of Polish character. Identity dilemmas at the turn of the 20th and 21st centuries (based on the example of the Zaporizhia province).

This doctoral thesis is devoted to the issues of Polish identity in the south-east of Ukraine. It attempts to combine research into the cultural aspects of ethnicity with the analysis of currently occurring social processes, such as international migration movements and the resulting processes of assimilation and the transformation of ethnic labour markets. This dissertation deals with the issues of cultural pluralism and the transformation of consciousness under the influence of political and globalisation factors.

Due to the multicultural and industrial characteristics of the analyzed area of Zaporizhia province, where Poles, due to territorial dispersion, have never formed a cohesive group, the topic of their historical presence on the left bank of the Dnieper is also taken into account, along with important aspects of Polish and Russian political influence on this phenomenon. The attitudes towards the Polish character (including structures and organizations) of the Polish diaspora in a democratic state (USA) and in the post-colonial Ukraine are also compared in this paper.

Analysis and conclusions presented in this thesis are based on long-term field studies, sociological surveys, questionnaires, observations by the author and in-depth studies of archival materials, primary and secondary sources.

Keywords: identity – the Polish diaspora – Ukraine – cultural borderland – cultural memory – individual memory – individual identification –imaginary communities